

Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KFIL/mdFiVe-J/22
Názov predmetu	filozofia vedy
Rozsah	2P
Počet kreditov	5
Vyučujúci	doc. Mgr. Tomáš Čana, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Priebežné hodnotenie je za aktívnu účasť študenta na prednáškach. Na konci semestra študent absolvuje písomný test, na základe ktorého získa záverečné hodnotenie. Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):

A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Priebežné hodnotenie

Priebežné hodnotenie je za aktívnu účasť študenta na prednáškach.

Záverečné hodnotenie

Na konci semestra študent absolvuje písomný test, na základe ktorého získa záverečné hodnotenie.

Výsledky vzdelávania

1. Vedomosti: Študenti nadobudnú vedomosti o reprezentatívnych postojoch k problému demarkácie vedeckého poznania, ktorý sa týka hraníc medzi vedeckým a iným ako vedeckým poznaním, ako aj hraníc medzi jednotlivými vedami navzájom. Okrem toho získajú prehľad o tom, ako zásadne sa zmenili názory na povahu vedeckého poznania v priebehu 20. storočia.
2. Zručnosti: Študenti si osvoja zručnosť triezvo a racionálne uvažovať o mieste vedeckého poznania v živote moderného človeka, trénujú zručnosti analytického a kritického myslenia.
3. Profesionálne kompetencie: Absolventi predmetu dokážu rozumieť problematike, ktorá spadá do predmetného rámca a tiež spôsobu, akým sa v ňom argumentuje. Budú poznať všetky dôležité „izmy“ z oblasti filozofie vedy a tiež budú ovládať základný pojmový a terminologický aparát.
4. Prenositel'né kompetencie: Absolvovaním predmetu dokážu študenti efektívne využívať argumentačné stratégie pri riešení problémov poznania, osvoja si základy kritickej inteligencie, budú schopní prezentovať svoje postoje kultivovaným ústnym i písomným spôsobom.

Stručná osnova predmetu

- úvod, základné informácie o podmienkach absolvovania predmetu a dátumoch
- Schlick o probléme demarkácie, logický pozitivizmus, verifikovateľnosť
- Popper o probléme indukcie, kritický racionalizmus, kontext objavu a zdôvodňovania
- o falzifikovateľnosti ako riešení problému demarkácie, deduktívna metóda testovania
- Quine o analytických a syntetických výrokoch, logický post-pozitivizmus, problém synonymie

- o redukcionizme a atomizme, empirizmus bez dogiem, sieť vedeckých presvedčení, pragmatizmus
- Kuhnov nový obraz vedy, revolúcia vo vnímaní dejín, paradigma a vedecké spoločenstvo
- kritika kumulativizmu a spojitosti, normálna a mimoriadna veda, nesúmerateľnosť medzi paradigmami, kríza racionality
- Feyerabend o procese s Galileim, metodologický anarchizmus, anything goes
- Davidsonova kritika Kuhnovej kritiky spojitosti, nesúmerateľnosť ako nepreložiteľnosť, princíp ústretovosti, tretia dogma empirizmu
- pojem vedeckého poznania ako filozofický problém (?)
- zhrnutie problematiky, vedecké poznanie v modernom myslení

Sylabus predmetu

- úvod, základné informácie o podmienkach absolvovania predmetu a dátumoch
- Schlick o probléme demarkácie, logický pozitivizmus, verifikovateľnosť
- Popper o probléme indukcie, kritický racionalizmus, kontext objavu a zdôvodňovania
- o falzifikovateľnosti ako riešení problému demarkácie, deduktívna metóda testovania
- Quine o analytických a syntetických výrokoch, logický post-pozitivizmus, problém synonymie
- o redukcionizme a atomizme, empirizmus bez dogiem, sieť vedeckých presvedčení, pragmatizmus
- Kuhnov nový obraz vedy, revolúcia vo vnímaní dejín, paradigma a vedecké spoločenstvo
- kritika kumulativizmu a spojitosti, normálna a mimoriadna veda, nesúmerateľnosť medzi paradigmami, kríza racionality
- Feyerabend o procese s Galileim, metodologický anarchizmus, anything goes
- Davidsonova kritika Kuhnovej kritiky spojitosti, nesúmerateľnosť ako nepreložiteľnosť, princíp ústretovosti, tretia dogma empirizmu
- pojem vedeckého poznania ako filozofický problém (?)
- zhrnutie problematiky, vedecké poznanie v modernom myslení

Odporúčaná literatúra

SCHLICK, M. 2002. Budoucnost filosofie. In: Organon F 9, č. 4, s. 406-418. ISSN 1335-0668.

POPPER, K. R. 1997. Logika vědeckého zkoumání. Praha: OIKOYMENH, 615 s. ISBN 8086005-45-3.

QUINE, W. V. O. 1995. Dvě dogmata empirismu. In: Peregrin. J. (ed.): Co je analytický výrok? Praha: OIKOYMENH, s. 79 – 100. ISBN 80-86005-42-3.

KUHN, T. 1997. Struktura vědeckých revolucí. Praha: OIKOYMENH, 206 s. ISBN 80-86005-54-2.

FEYERABEND, P. K. 2001. Rozprava proti metodě. Praha: AURORA, 430 s. ISBN 80-7299-047-0.

DAVIDSON, D. 1996. K vlastnej myšlienke pojmovej schémy. In: Organon F 3, č. 4, s. 368 – 382. ISSN 1335-0688.

ČANA, T. 2020. O pôvode pravidiel. Wittgenstein a jeho kritici. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 138 s. ISBN 978-80-572-0040-6.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, český, anglický jazyk

Poznámky

časová záťaž študenta: 150 hodín, z toho:

Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 24 hodín

samoštúdium: 126 hodín